

یادداشت

به یاد آن هنرمند جهادگر با بصیرت و متواضع

سعید مستفانی

منتقد سینما

رحلت حاج نادر، آنقدر سنگین و غافلگیرکننده بود که همه هوش و حواسم را برد. اما نمی‌دانم چرا ناگهان این خاطره از کنج ذهنم بیرون آمد و بر دلم نشست. فکر کنم اواخر دی ۱۳۹۲ بود که از دفتر حاج نادر تماس گرفتند و خودش پشت خط آمد که پاشو بیا کار داریم. تازه سری جدید برنامه راز را آغاز کرده بود. رفتم دفترش، آقا جواد رمضان‌نژاد هم بود، روی میزش، دی‌وی‌دی‌های تعدادی از مجموعه‌های مستندی که ساخته بودند را دیدم مثل راز آرمادگنون، و اینک آخرالزمان، اشغال و... تعجب کردم، چون چند سالی از تولید و پخش آنها گذشته بود و دیگر کسی سراغشان را نمی‌گرفت. صحبت را شروع کرد که می‌خواهیم قسمتی از برنامه راز را به موضوع اسلام‌هراسی اختصاص بدهیم و مجموعه‌های مستند تو را هم معرفی کنیم. چند روز بعد برنامه اجرا شد. مقداری درباره سریال هوم‌لند یا سرزمین مادری صحبت کردیم، به‌خصوص فصل سومش و قسمت ۱۱ آن فصل که شخصیت اصلی ماجرا به ایران آمده و فرمانده سپاه قدس را ترور می‌کند، بعد درباره همین سریال هوم‌لند با مارک گلن (فعال سیاسی آمریکایی) و پرفسور کوین برت (نویسنده و پژوهشگر) هم صحبت کرد. سپس درباره فیلم پادشاه شن‌ها که درباره خاندان آل‌سعود توسط نجدت انزور، فیلمساز سوری ساخته شده و توسط وهابی‌ها تکفیر شده بود، بحث کردیم که حاج نادر با خود انزور هم مصاحبه‌ای انجام داده بود که پخش شد. انتخاب‌های مرحوم طالب‌زاده برای آن برنامه، بسیار هوشمندانه و ظریف بود. او از یک سو به فصل سوم سریال هوم‌لند به‌خصوص قسمت ۱۱ آن پرداخت که با تصویری جعلی از ایران و با سوءاستفاده از جهالت مخاطبان رسانه‌ای خودشان، القاعده را به ایران مرتبط کرده و اسلام‌هراسی را به ایران‌هراسی بدل ساخته بودند و از سوی دیگر، یک اثر سینمایی جدید را مورد بررسی و تحلیل قرار می‌داد که به ماهیت آل‌سعود پرداخته و توسط همان رسانه‌های مدعی آزادی و اربابان‌شان، تکفیر و تفسیق شده بود اما آنچه در میان این کلکسیون هوشمندانه‌ای که چیده بود به نظرم عجیب رسید، انتخاب چند دقیقه از میان هزاران دقیقه مجموعه مستندهای بنده بود که در اختیار داشت. بخشی از قسمت ۱۲ مجموعه مستند... و اینک آخرالزمان که مقاله‌ای انتقادی و اعتراض‌آمیز از برژنسکی (مشاور امنیت ملی جیمی کارتر، رئیس‌جمهور اسبق آمریکا) در روزنامه واشنگتن‌پست به سال ۲۰۰۷ درباره شدت اسلام‌هراسی در رسانه‌های غرب را نشان می‌داد. آنچه برای اولین بار اعترافی صریح و حیرت‌آور از یک مقام تندروی آمریکایی درباره موضوعی بود که سال‌های سال به آن اشاره می‌کردیم ولی عده‌ای در پاسخ آن، ما را متهم به توهم توطئه می‌کردند. حاج نادر اساسا با غرور و امثال آن میانه‌ای نداشت و تواضع پیبوده هم به خرج نمی‌داد. وقتی موضوعی را می‌دانست، صریح می‌گفت و وقتی نمی‌دانست با شجاعت و بسان عالمان عارف می‌گفت نمی‌دانم و در آن برنامه او در کمال صراحت گفت چنین مقاله مهمی را اصلا نخوانده‌بود و ادعان داشت چنین مطلبی جقدر می‌تواند در فهم واقعیات القای اسلام‌هراسی کنونی در غرب و تبدیل آن به ایران‌هراسی موثر باشد. این درحالی بود که نادر طالب‌زاده، ده‌ها قسمت از همین برنامه راز را با خیره‌ترین کارشناسان تاریخ، سیاست، فرهنگ، اقتصاد و... طراحی، تولید و اجرا کرده بود. ده‌ها قسمتی که هر یک می‌توانست به عنوان یک یا چند کتاب تخصصی و مستند و محققانه، چاپ و منتشر شده و نسلی را از بسیاری مسائل پیدا و پنهان جهان سلطه مطمح کند. این در حالی بود که خود حاج نادر با ساخت مجموعه مستندهایی همچون خنجر و شقایق، همراه شهید سیدمرتضی آوینی و مجموعه مستند روایت فتح، طرحی نو در تاریخ مستندسازی ایران درآنداخته بودند. اما مرحوم طالب‌زاده به رسم همیشه، در آن برنامه هم حقیر را بسیار شرمنده کرد و سواد و آگاهی‌اش را پشت تعاریف بدون تعارفش نشان داد. او ضمن اشاره به مجموعه‌های مستند نگارنده، گفت خیلی به این نوع آگاهی‌ها نیاز است و دنیا دنبال همین نوع حرف‌هایی است که مطالب مستند و تازه مطرح کند. حاج نادر تاکید کرد اینک پرده‌های جهل و نادانی و فریب به‌سرعت کنار می‌رود و خیلی سریع‌تر از گذشته، حقایق آشکار می‌شود.

FOLLOW

حمید رسایی، نماینده سابق مجلس: در حوزه سیاست اصولگرای واقعی و نه اصول‌سوار و در حوزه رسانه و قاب تلویزیون به‌خصوص، تخصصی متعهد و به دور از معامله و پیگیر مطالبات امامین انقلاب، حقوق و مردم و آرمان‌های انقلابی جهانی مستضعفین علیه مستکبرین بود.

FOLLOW

حجت‌الاسلام علیرضا پناهیان: ضدصهیونیسم‌ترین مستندساز که آرزوی رهایی قدس را داشت در روز قدس از بند زمین رهایی یافت. دیگر نداریم آن محقق و مجری دوست‌داشتنی را که در چشمانش عشق به مستضعفان و جهاد برای نابودی مستکبران موج بزند.

FOLLOW

پرویز جاهد، منتقد: با این که عقاید و افکارمان به هم شبیه نبود اما سینما ما را به هم نزدیک می‌کرد. در مرکز فیلمسازی، تحلیل فیلم درس می‌داد و آنچه را که از استادانش در دانشگاه کلمبیا آموخته بود به بچه‌ها منتقل می‌کرد، هرچند تحلیل‌هایش همیشه رنگ و بوی سیاسی داشت.

FOLLOW

وحید یامین‌پور، فعال رسانه‌ای: والله و انا الیه راجعون؛ نادر عزیز رفت. برای از او گفتن، زبانم بند آمده. تسلیت به همه برادران و خواهرانم در جبهه فرهنگی و رسانه‌ای انقلاب اسلامی.

مهدی همایون‌فر، تهیه‌کننده:

خودش را راننده لو در معرفی می‌کرد

زینب‌علیپور طهرانی

روزنامه‌نگار

مهدی همایونفر در راه‌اندازی و شکل‌گیری گروه تلویزیونی جهاد نقش موثری داشته‌است. او سال‌هاست در عرصه تهیه‌کنندگی مشغول به فعالیت است. این تهیه‌کننده همراه شهید سیدمرتضی آوینی بوده و در اکثر آثار روایت فتح در سمت‌های مختلف هنری فعالیت داشته‌است. همچنین از دیگر کارهای او می‌توان به فعالیت در حوزه هنری سازمان تبلیغات اشاره کرد. از فیلم‌ها و سریال‌های او می‌توان به آثاری چون آشوب، مینو، جلال‌الدین، هیام و ۳۳ روز اشاره کرد. همایونفر علاقه‌مند به تهیه‌کارهایی با مضامین دفاع‌مقدس و تاریخ معاصر است. او در گفت‌وگو با ما از آشنایی‌اش با زنده‌یاد نادر طالب‌زاده می‌گوید.

❗خیلی‌ها آشنایی‌شان با آقای طالب‌زاده، از دوران جنگ شروع می‌شود. شنیده‌ایم این اتفاق هم برای شما رخ داده‌است. در این باره برای ما بگویید.
من ایشان را از دوران جنگ می‌شناختم. در دوران جنگ ما در «روایت فتح» بودیم و فکر می‌کردیم کار با دوربین‌های ۱۶ میلی‌متری خیلی سخت است. اهل خبره می‌دانند دوربین‌های ۱۶ میلی‌متری خیلی سنگین و کار با آنها سخت است. از طرفی نیاز بود صدا برداری آن با دستگاه جداگانه دیگری گرفته شود. یعنی فیلم و صدا هر کدام جداگانه ضبط می‌شد. بنابراین نیاز به یک دستیار هم بود. از آنجا که فیلمبرداری با چنین دوربینی در صحنه نبرد کار سختی است، در آن دوران کمتر کسی زیر بار می‌رفت چنین کاری را انجام بدهد. این در حالی بود که ما تا پایان جنگ در روایت فتح با این دوربین‌ها کار می‌کردیم. در عملیات خیبر شنیدم یکی از دوستان با دوربین ۲۵ میلی‌متری فیلمبرداری می‌کنند. آن هم

در صورتی که وزنش چند برابر دوربین‌های ۱۶ است و کار هم با آن به مراتب سخت‌تر است. خیلی علاقه‌مند شدم ببینم چه کسی چنین شجاعتی دارد که در صحنه نبرد با چنین دوربین سخت و سنگینی کار می‌کند. تازه آن هم روی دست و نه روی پایه.
❗پس با این تعریف متوجه شدید زنده‌یاد طالب‌زاده این کار را انجام می‌دهد؟
بله همین سبب شد متوجه شویم دوست عزیزی است که تازه از خارج از کشور بازگشته‌است. در نهایت این که بعد از عملیات خیبر با زنده‌یاد نادر طالب‌زاده آشنا شدیم. آدم بسیار شجاعی بود. بعدها شنیدم موقعی که از آمریکا آمده‌بود، به جهاد رفته و خودش را به عنوان راننده لو در و بلندوز معرفی کرده‌بود. البته در آن مقطع مجروح هم شد و بعد از بازگشت به جهاد، گفته‌بود من می‌توانم فیلمبرداری کنم و همان موقع با بچه‌های جهاد محصور شده‌بود. بنابراین آشنایی ما با

هم به این شکل بود.
❗بعضی دوست‌ها ادامه‌دار است. آیا در طول این سال‌ها و پس از جنگ هم با یکدیگر همکاری را در ارتباط بودید؟
بله این آشنایی پس از جنگ ادامه داشت. موقعی که من در کنار شهید آوینی در حوزه هنری حضور پیدا کردم و تا سال ۷۲ هم در حوزه بودیم، وقایع بوسنی اتفاق افتاد و این بحث مطرح شد کسی باید باشد که علاوه بر تسلط به زبان، شجاعت حضور در صحنه‌های نبرد را هم داشته‌باشد. بنابراین مجدداً به یاد نادر طالب‌زاده افتادم و دعوتش کردیم. ایشان هم کما فی‌السابق با شجاعت و جسارت در جنگ بوسنی حضور پیدا کرد. شرایط بسیار پیچیده و سختی بود. محصول آن سفر سخت ایشان، که مدت طولانی در جنگ بوسنی بود، به تولید اثر ماندگار «خنجر و شقایق» منتهی شد که با آوینی کار کرد و از تلویزیون هم پخش شد. بعدها

«راز» و جست‌وجوی پاسخ برای سوال‌های بنیادی

برای دیدن گفت‌وگوی جنجالی‌شان علی‌استون می‌توانید این کد را اسکن کنید

نادر طالب‌زاده انسانی جست‌وجوگر بود با پرسش‌هایی زیاد درباره هستی و موقعیت انسان امروز و البته برای این پرسش‌ها، پاسخ‌هایی هم داشت اما باز هم به دنبال پاسخ‌های تازه و متکثر بود. این ویژگی انسان‌های دانا و اندیشه‌ورز است. انسان‌هایی که به اولین و ساده‌ترین پاسخ‌ها راضی نمی‌شوند و در حوزه‌های مختلف و فراوان پاسخ می‌طلبند. برنامه تلویزیونی «راز» براساس همین نگاه ایجاد شد. در این برنامه که از شبکه چهار سیمای پخش می‌شد، طالب‌زاده با طیف وسیعی از اندیشمندان، هنرمندان و روشنفکران ایران و جهان درباره مسائل مختلف حوزه اندیشه وارد گفت‌وگو می‌شد. طیف مسائلی که در این برنامه مطرح می‌شد، گسترده بود. او هم به موضوعات دینی و معارفی می‌پرداخت، هم به حوزه‌های فرهنگی و هنری و هم به مسائل اجتماعی. نگاهش در این برنامه، پاسخ دادن به سوالات روز نبود. سوالات اساسی و بنیادین برایش مطرح بود و به همین دلیل این برنامه و مهمان‌هایش همواره مورد توجه بودند. یکی از برنامه‌های پر سر و صدای راز، دعوت از شان استون، فرزند الیور استون، کارگردان آمریکایی برنده اسکار بود که پس از سفر به ایران مسلمان شد و نام‌ش‌علی را برای خود انتخاب کرد. شان‌علی بعد از این ماجرا با فاکس نیوز صحبت کرد و حرف‌هایی که زد، مورد توجه محافل سیاسی و فرهنگی آمریکا قرار گرفت.

محمدرضا شرف‌الدین

رئیس اسبق انجمن سینمای انقلاب و دفاع‌مقدس

نادر طالب‌زاده، شهید جهاد تبیین

خارج از تمام مناسبات رسمی، نادر طالب‌زاده را شهید جهاد تبیین می‌دانم. منظورم آن چیزی است که حضرت آقا برای جامعه مسلمان به عنوان جهاد معرفی و مشخص کردند همه موظفند نسبت به تبیین دینی و انقلابی جهاد کنند. رفتار و نظریات مرحوم طالب‌زاده و تلاش‌هایشان در عرصه فرهنگی، راهنمای تمام کسانی بود که می‌خواستند تفکر اسلام ناب محمدی را جهانی کنند و به دست نسل‌های آینده برسانند. طالب‌زاده جریان‌ساز تفکر اسلام ناب محمدی بود و خط فکری حضرت امام خمینی(ره) را که قیامی برای اسلام ناب محمدی بود، به‌روزرسانی می‌کرد. فعالیت ایشان فراتر از محدوده جغرافیایی خاص بود و کاری را که شهید آوینی شروع کردند، ادامه داد و تکامل بخشید و این مهم، یکی از بارزترین خصوصیات رفتاری، اندیشه‌ورزی و مدیریتی نادر طالب‌زاده بود. ایشان در ادامه جریان فکری و میدانی شهید آوینی فعالیت می‌کرد و موفق به ارتقای این فعالیت‌ها و تکمیل آنها نیز شد. پیش از این بارها در مقالات و مباحث این پرسش را مطرح می‌کردم که شهید آوینی متعلق به نسل اول انقلاب و دوران دفاع مقدس بود. اما ما باید امروز به دنبال شهید آوینی بگردیم. واقعا شهید آوینی امروز کیست؟ و البته خودم پاسخ این سوال را به روشنی می‌دانستم. شاید هیچ‌گاه به صراحت در پاسخ نامی از نادر طالب‌زاده نمی‌آوردم. اما با رصد رفتار، عملکرد و اهداف ایشان از ویژگی‌های شخصیتی او به عنوان شهید آوینی امروز نام می‌بردم و همواره بر این تاکید داشتم که شهید آوینی امروز باید چنین خصایصی داشته باشد.

نادر طالب‌زاده، اجر سال‌ها مجاهدت خالصانه‌اش را گرفت. به شخصه میزان درستی اعمال هر کسی را اخلاص آن می‌دانم. مثلاً در راس خصوصیات شهید آوینی اخلاص او را یادآوری می‌کنم یا همین‌طور شهید حاج قاسم سلیمانی که در راس تمام تلاش‌هایشان، اخلاص‌شان بزرگ‌ترین شاخصه‌شان است. اخلاص شهید نادر طالب‌زاده هم در راس تمام خصایص‌شان بارزترین ویژگی‌شان بود. ما اگر در عرصه جهاد نظامی سردار بزرگی چون شهید حاج قاسم سلیمانی داریم در عرصه جهاد تبیین نیز شهید بزرگی به نام شهید نادر طالب‌زاده داریم.

شرح کامل این ترور بیولوژیک را با اسکن این کد مشاهده کنید.

مسافرت‌ها به عراق چمدان ولپ‌تایم را در نجف گرفتند و چندروز بعد در کربلا به من تحویل دادند. تحویل لپ‌تاپ و چمدان هم نیمه‌شب و در حضور افراد مسلح اتفاق افتاد. این هنرمند فقید درباره این حرکات دشمن گفت: چه در جبهه و چه در فضای غیر جنگ، این ترورها و جود دارد. زمانه، زمانه‌ای است که باید به هوش و به‌کوش باشیم. حوادث این چنینی باید در زمان خودش مطرح و ابعادش بررسی شود. وقتی لپ‌تاپ را برای تحقیق به دوستانم در سپاه دادم، گفتند چهار پنج نوع ویروس روی آن هست و دیگر دست به لپ‌تاپ نزن.

بعد از این ماجرا بود که حال جسمی طالب‌زاده رو به وخامت گذاشت و دچار سرفه‌های خونی شدیدی شد. این اتفاق، تبعات و اثرات منفی خود را روی بدن این هنرمند گذاشت و ابتلای او به کرونا هم آن را تشدید کرد. از این رو برخی از اهالی فرهنگ و هنر، درگذشت طالب‌زاده را براساس نارسایی قلبی، ماحصل همان ترور بیولوژیک می‌دانند.